

Hector Frederich Jansson, doctor og proffessor theologia, biskop over Aarhus Stift og medlem af Det Kongelige Norske Videnskabelige Selskab.-

Giør vitterligt at have stød og fæst, ligesom jeg og hermed stæder og fæster til ungkarl velagte Escel Nielsen, den mig pro officio tilhørende gaard i Koldt sogn, Hasselager by, lydende efter landmaalingen og den siden giorte ligning af agger og engs hartkorn 6 td. 3 skp. 2 fr. 5/8 alb. som Peder Sørensen sidst beboede og fradøde, hvis enke han ægter, hvilken gaard med tilliggende eendomme samt bygning og besætning, bemeldte Eschel Nielsen skal have, nyde, bruge og i fæste beholde, hans livstid paa følgende vilkaar:

1. At han aarlig og i rette tid svarer og betaler alle kongelige skatter og contributioner som nu ere eller herefter allernaadigst paabuden vorder.

2. At han til hver aars Mortensdag leverer og betaler til mig eller efterkommere her i Aarhus den sædvanlige landgilde med rug 1 td. 4 skp. 2 fr, byg. 1 td. 7 skp, haure 3 td. 6 skp, smør 4 lispund, brend svin 1/4 stk, lam 1/4 stk, gaas 1/4 stk, høns 1 stk. og tørv 6 læs, alt med sit tilbørlige maal og i gode vahre, dog betaler han efter den med beboeren oprettede accord, saalænge jeg lever og ved Bispe embedet forbliver. De 6 læs tørv, hver med 3 s. 1 alt 3 rd. til hver aars Mortensdag.-

3. Gaardens bygninger med tilhørende besætning og inventarium, saaledes som samme ved hos hæftede og under 4de juni til tinge beedigede sønsforretning og forrige fæsters derhos giorte forpligtelse, er ham overleveret, haver han saaledes at vedligeholde at samme til alle tider kan svare til et fuldt søn efter bemeldte søns forretnings formældning.

4. Gaardens avling og tilligende haver han paa lovlig maade at dyrke og anvende, og ej noget der af til andre laane eller bortleie, meget mindre lade noget fra gaarden bortkomme, ligesom han ej heller til upligt maa bruge gaardens tilligende gierd fellig og tørveskiær.-

5. Hoverie og reiser for retter han i overenstemmelse af den under 28de april d. a. med samtlig Bispestolens bønder sluttede forening, neml. aarlig to lange reiser med vogn i forspand, hver paa 6 miil hen og ligesaa langt tilbage, eller om disse ikke forlanges, da for hver lang reise 2 mindre hver paa 3 miil, og regnes fra Aarhus Bispegaard naar enten derfra eller dertil kiøres med læs. Ligeledes skal han forsvarligen sauge og klëve aarl. tvende faune brænde enten det er 4 eller 5 kvarter langt og derefter indbære og opstable samme i det dertil anvisende træhuus i Bispegaarden, samt til dette arbeide selv anskaffe de fornødne øxer m. v. saaledes som hidtil har været brugeligt. Desuden skal han aarlig forrette 4re gangdage til hvad plitz arbeide maatte forlanges med en dýgtig karl, som daglig skal arbeide saa mange timer, som forordningen af 12 aug. 1773 den 7de

post bestemmer hvad af foranførte reiser og gangdage som ikke til et hvert aars 1ste maj er forrettet, skal være ham eftergiven, og ansees som aftient, ligesom ej heller i nogen uger og aar fordres meer end en reise og 2 gangdage.

I øvrigt forholder han sig efter hans kongelige majst.lov og anordninger med hørsom lydighed imod mig eller ordrer, alt under vedbørlig tiltale til dette hans fæstes forbrødelse. Udi indfæstning haver han betalt 80 rd, siger firesindstive rigsdaler. Dets til bekræftelse under min haand og signete-

Aarhus Bispegaard den 16de juni 1792.

H.F.Jansson.

Ligelydende fæstebrev med dette, ehr af mig modtaget, og forbinder mig herved at efterleve samme i alle dets ord og meeningen, saa min højgunstige hosbonde, skal være uden skadeslidelse i alle maader.

Datum ut supra.

Anders Kier i Heede Mølle kongelig maiestets herredsfoged i Hads Ning herreder.

samt

Hans Møller i Schæg Mølle herreds skriver udi bemeldte herreder.

Giør vitterligt at aar 1792, mandagen den 4de juni blev Hads Ning herreders ret sadt og betient af herredsfoged Anders Kier og herreds skriver Hans Møller, med stokkemænd naunlig: Jens Theodosius, Søren Alrøe, Jens Rasmussen og Christian Post af Fillerup, Søren Høisgaard af Ondrup, Peder Sørensen af Oldrup samt Espen Christensen af Lund-huuset. - Derefter fremstod for retten Niels Jensen af Limming og Peder Møller af Stautrup, som i følge rettens udmældelse havde sønet og taxeret afgangne Peder Sørensens i fæste havde gaard i Hasselagerbye, Koldt sogn, paa hans højærværdighed hr. biskop Jansson i Aarhus benficerede gods, dens bygning og besætning m.v. I følge forordningen af 8de juni 1787 til modtagelse af den nye fæster Eskild Nielsen, og derover fremlagde deres skriftlig forfattede forretning af 22de marti sidst. Der efter bigiæring blev læst og lyder saaledes:-

Vi undertegnede Niels Jensen af Lemming og Peder Møller af Stautrup indfandt os i følge rettens udmældelse af 28de februari sidst, i Hasselagerbye under Koldt sogn paa det hans højærværdighed hr. biskop Jansson i Aarhus benficerede gods for at syne og tacere den gaards bygning og inventarium, som Peder Sørensen sammesteds beboede og fradøde, men nu tiltrædes og antages i fæste af Eschild Nielsen paa de vilkaar, at han ægter bemeldte afgangne Peder Sørensens enke Barbara Pedersdatter og følgende denne gaard med alt tilhørende at overleveres bemeldte Eschild Nielsen som fæster til drift og brug efter kongelig allernaadigst for-

ordning af 8de juni 1787.-Ved denne forretning var tilstede paa s.t. hr.biskoppens vegne Jens Fogh fra Aarhus Bispegaard,tilligemed den tiltrædende fæster Eschild Nielsen,og da afgangne Peder Sørensen har i sin tid modtaget denne gaard med besætning i tilbørlig stand,og efter fæstebrev paalagt at forbedre samme,saaledes at alt kan svare til et lovligt sÿn,følgelig (er) hans enke forbunden til at overlevere samme med alt tilhørende i god stand til den tiltrædende fæster, saa var desaarsage ogsaa tilstæde enken Barbara Pedersdatter med laugvørge Mogens Pedersen af Hasselager,i hvis overværelse,denne forretning af os blev foretaget.Vi besigtigede først gaardens bygninger og befandt: (Har været nødt til at improvisere,da noget var overstreget og andet stod i marginen).

a.Stuehuusets længde liggende sønder i gaarden,bestaar af 16 fags længde,underdeelen med eegeleede,overalt er bygt af eege tømmer men overdeelen af fÿrtømmer,og befandtes saa vel paa tømmer som tag i god og forsvarlig stand,og er denne stuehuus længde saaledes indtrettet:Da De vestre 3 fag er indrettet til brÿggers med ovn og skorsteen samt kiedel grue med loft overalt,undtagen over bage ovnen;dernæst daglig stue og kammer paa 3 fag med loft og 3 karm vinduer samt i daglig stuen 2de nagelfaste alkobe sænge,derved et kiøkken paa 2 fag,med skorsteen og 1 karmvinduer samt loft,dernæst en beste stue paa 4 fag med loft og 5 karm vinduer;de øvrige 4 fag af stue huus længden,bruget til hughuus og andet brug,hvori ikke findes enten loft eller vinduer.

b.Det saa kaldte lille huus som bruges til faarestie,og vognhuus m.v. bestaar af 7 fag er bygt af ege tømmer,saavidt underdeelen angaar med med eege leede overalt,men overdeelen af fÿrtømmer og befandtes samme saavel paa tømmer som tag i god og forsvarlig stand.-

c.Det østere huus bestaar af 13 1/2 fag og bruges til stald og fæhuus m.v.Underdeelen er bygt af eege tømmer med eege leede overalt,men overdeelen af furtømmer samme befandtes saavel paa tømmer som tag i god og forsvarlig stand,undtagen leeden eller fodstøkkerne,hvoraf paa den østere side fandtes 36 all noget brøstfældig,og paa vestre side 24 all ligeledes brøstfældig.-tilsammen 60 all leede,hvilken brøstfældighed saaledes blev taxeret 60 alen eege fod stk.a 1 s. 10 rd. - -
Arbedsløn til tømmermand 2 rd. - -

d.Det nordre huus som bruges til lade,bestaar af 9 fag med porten iberegnet,samme er bygt af eegetømmer med eege leede overalt saa vidt underdeelen angaar men overdeelen af fÿr tømmer,og befandtes baade paa tømmer og tag forsvarlig og godt,og bestaar heele gaardens bygninger saaledes i alt af 45 1/2 fag.-

Da enken Barbara Pedersdatter efter det hendes afgangne mand meddelte fæstebrev var forbunden,at forbedre og overlevere denne gaards bygning

med besætning saaledes at alt kan svare til et louligt sÿn, saa erklærede hun at ville bekoste og istandsætte den ovenanførte brøstfældighed paa fodstokkeren paa det øster huus inden næstkommende Michelsdag, og samme til den tid ved et louligt sÿn at bevise, og saaledes forbinde sig til at overlevere heele gaardens bygninger med alt sit tilhørende i god og forsvarlig stand til den tiltrædende fæster Eschild Nielsen som dermed erklærede sig at være fornøjet, og paa saadant løfte ville modtage fæstebrev.-

Til gaardens besætning hvis hartkorn, agger og eng er 6 td. 3 skp. 2 fr. udfordres og forefindes følgende:

a. Vogne og Ploug redskaber.

1 nye beslagen vogn med fuld behør af		24 rd.	-	-
2 sæt agestole, leire, reebe, og hestetøi				
1 do. noget ringere med mogfiele, leire, reebe og hestetøi		14 rd.	-	-
1 ploug med fuld behør		2 rd.	-	-
1 ditto med behør ligesaa		2 rd.	-	-
2de harver hvoraf den halve af hver harve er med jern tænder, og den anden halve med trætænder a 8 s.		2 rd.	4 m.	-

b. Bester.

1 bruun hest	12 aar	16 rd.	-	-
1 sort hest	12 aar	14 rd.	-	-
1 sortblisset hoppe	8 aar	15 rd.	-	-
1 sort do.	6 aar	20 rd.	-	-
1 sort ditto	7 aar	18 rd.	-	-
1 bruun hesteplag	3 aar	18 rd.	-	-
1 bruun do.	2 aar	12 rd.	-	-
1 bruun hoppe	10 aar	20 rd.	-	-

Summa paa den ved gaarden befindende besætnings og inventariums værdie paa nærværende tid 185 rd. 4 m. -

Foranførte besætning og inventarium befindes alt saavel hvad bester som vogne og ploug redskaber angaar, i forsvarlig stand og tilstrækkelig til gaardens og aulingens drift, og de fæsteren paaliggende kørser eller reiser.-

Til sædekorn udfordres følgende:

Rug - - - - -		6 td.	-
Bÿg - - - - -		10 td.	-
Haure - - - - -		16 td.	-
Erter - - - - -		-	4 skp.

Af anførte sædekorn er rugen allerede udsaaet og lagt, og det øvrige findes ved gaarden uden nogen mangel.-

Det behøvende ædekorn fra nu og indtil indauling skeer, befindes og herved stedet, og hvortil udfordres:

Rug - - - - -	7 td.
Bÿg til grÿn - - - -	4 td.
Malt - - - - -	3 td.

Saaledes er denne sÿns og taxations forretning giort efter vor samvittighed og beste skiønnende og overbeviisning, hvilket vi til næste ting vil bekræfte med vor eed-Hasselager den 22 marti 1792-

Niels Jensen-

Peder Jensen-

Naar enken Barbara Pedersdatter til ovenmeldte tid opfylder hvad hun ved denne forretning haver indgaaet, i henseende til den forefundne brøstfældighed paa fodstøkkerne, under det østre huus, samtÿkker og underskriver ieg paa hans høiærværdigheds vegne at være fornøyet.

Jens Chr. Fogh.-

Som tiltrædende fæster erklærer ieg mig fornøiet med denne forretning, og de i samme anførte vilkaar.-

Eschild Nielsen.

Hvad ieg ved denne forretning haver indgaaet i henseende til den forefundne brøstfældighed vedstaar-

Barbara Pedersdatter
som laugværge
Mons Pedersen

Fremlagte læst, og af sÿnsmændene endelig afhielmet inden Hads Ning herreders ret den 4de juni 1792

A.Kier

Hvorefter sÿnsmændene afhielmene forretningen under eed med opholdne fingre efter loven og derpaa fra retten aftraade.-Saaledes overenstemmende med Hads Ning herreders justits protocol og at saaledes for os og de anførte stokkemænd at være passeret. Bekræftes hermed under vore hænder og signeter.-Actum anno et logo ut supra-

A.Kier

H.Møller.

Forevist d.9 jan.1793 Høegh Guldberg